

Collegebesluit

Onderwerp: Sociaal Programma Statushouders
BBV nr: 2016/155743

1. Inleiding

De gemeente heeft voorjaar 2015 een plan van aanpak huisvesting statushouders (2015/34145) opgesteld om de achterstand in het huisvesten van statushouders in te lopen. In verband met de verhoogde taakstelling door de toename van het aantal vluchtelingen zijn in het najaar aanvullende maatregelen genomen om de huisvestingsmogelijkheden uit te breiden (2015/456048).

Het huisvesten is de eerste opgave, maar gelijk daarna ligt de volgende uitdaging: inburgering en maatschappelijke integratie in onze stad. Voorheen ging het om relatief lage aantallen en verliep dit min of meer geruisloos. Nu de aantallen groter zijn is het zaak de integratie zorgvuldig aan te pakken en er voor te zorgen dat dit zo snel mogelijk start. Daarbij hanteert het college als centraal uitgangspunt dat aan nieuwe Haarlemmers vergelijkbare kansen geboden worden als aan autochtone Haarlemmers. Dit vraagt om extra inzet de komende 4 jaar voor statushouders.

In bijgevoegd Sociaal Programma Statushouders maakt het college inzichtelijk hoe zij met haar maatschappelijk partners de integratie van nieuwkomers vorm denkt te geven en welke middelen daarvoor nodig zijn. Voor het merendeel gaat het om het afstemmen van bestaand beleid; voor een relatief kleiner deel gaat het om aanvullende, nieuwe activiteiten en een extra inspanning om bijvoorbeeld de achterstand in taal en kennis van onze stad en samenleving bij nieuwkomers te verminderen.

In deze notitie wordt inzichtelijk gemaakt welke aantallen nieuwkomers we in Haarlem de komende jaren verwachten en worden de verschillende aspecten van maatschappelijke integratie belicht: inburgering, arbeid en inkomen, onderwijs, zorg en gezondheid en welzijn. Verder worden de financiële consequenties van deze inzet in beeld gebracht.

2. Besluitpunten college

1. Het college stelt het Sociaal Programma Statushouders 2016-2019 vast.
2. De kosten van dit besluit bedragen € 634.250 voor 2016 en jaarlijks € 1.268.500 voor de periode 2017 – 2019. Deze lasten worden gedekt binnen de begroting middels de verhoogde rijksbijdrage voor maatschappelijke begeleiding statushouders (maximaal € 548.000 op jaarbasis) respectievelijk programma 7 post onvoorzien (€ 720.500 op jaarbasis).
3. De financiële gevolgen van dit besluit, worden in de Kadernota 2016/BERAP-1 2016 verwerkt.
4. De media krijgen een perstoelichting van de portefeuillehouder en de betrokken maatschappelijk partners worden actief geïnformeerd.
5. Het college stuurt dit voorstel ter bespreking naar de commissie Samenleving.

3. Beoogd resultaat

Statushouders die in Haarlem gehuisvest worden, hebben voldoende mogelijkheden snel te integreren in de (Haarlemse) samenleving.

4. Argumenten

Het besluit past in het ingezet beleid.

De integratie van statushouders en andere nieuwkomers in Haarlem is niet als zodanig opgenomen in de Programmabegroting, maar past wel binnen het geheel aan doelstellingen in het cluster sociaal. De gemeente wil meedoen in de samenleving en zelfredzaamheid van alle Haarlemmers bevorderen. Statushouders hebben een achterstand en extra inzet om dit te verminderen zorgt dat zij snel(ler) aan basisvoorwaarden daarvoor voldoen. Kennis van de samenleving, taalvaardigheid, participeren in de samenleving door mee te doen met activiteiten, vrijwillige inzet en werk en een goede gezondheid zijn basisvaardigheden waar met dit programma op wordt ingezet.

Het programma zorgt dat de integratie door gemeente, maatschappelijk partners en Haarlemmers gezamenlijk wordt opgepakt.

De gemeente heeft haar eigen verantwoordelijkheid om zaken als een inkomensvoorziening (bijstand) of onderwijs te organiseren. Daarnaast maakt de gemeente de inzet van partners zoals het maatschappelijk werk, welzijnsorganisaties en het vrijwilligerswerk mogelijk. En deels via hen worden andere Haarlemmers gestimuleerd en ondersteund om zich voor de statushouders in te zetten, wat weer bijdraagt aan participatie van beide kanten. Een deel van deze inzet zal preventief zijn, bijvoorbeeld om schulden of gezondheidsproblemen te voorkomen.

Het programma houdt rekening met een groter beroep op een aantal voorzieningen.

Gezien de achterstandspositie en mogelijk traumatische ervaringen, integratieproblemen en cultuurverschillen zal de vraag naar ondersteuning en zorg, en dus het beroep op voorzieningen naar verwachting groter zijn. De benodigde extra capaciteit voor deze voorzieningen gedurende de komende 4 jaar is in het programma meegenomen.

Financiële paragraaf

In het programma is een financiële paragraaf opgenomen waarin de kosten voor extra inzet en benodigde extra formatie zijn begroot. De kosten voor het gehele programma bedragen € 634.250 voor het jaar 2016, en jaarlijks € 1.268.500 voor de jaren 2017 t/m 2019.

- **Verhoogde rijksbijdrage maatschappelijke begeleiding**

Volgens het bestuursakkoord verhoogde instroom asielzoekers d.d. 27 november 2015 ontvangen gemeenten een verhoogde eenmalige bijdrage van het rijk van € 2.370 per statushouder van 16 jaar en ouder. De verhoogde bijdrage van het Rijk wordt besteed aan de inburgering van statushouders: het financieren van de inzet van Stichting Vluchtelingenwerk (€ 1.000 per statushouder) respectievelijk het financieren van een programma taal en maatschappelijke oriëntatie voorafgaand aan het traject inburgering. Gebaseerd op 400 statushouders per jaar die in Haarlem komen wonen (van 16 jaar en ouder) resteert hiervoor op jaarbasis een financiële dekking voor het sociaal programma statushouders van maximaal € 548.000.

- **Post onvoorzien in begroting**

In de begroting binnen Programma 7 kostenplaats 693001.40010 is structureel een post onvoorzien ad € 1.000.000 opgenomen voor onder meer de lasten die voortvloeien uit de wettelijk verplichte huisvesting van statushouders. Voorgesteld wordt dit budget aan te wenden als dekking voor de kosten die voortvloeien uit het sociaal programma statushouders voor € 720.500 op jaarbasis.

- **Reserve sociaal domein**
Indien de bovengenoemde budgetten niet toereikend zijn voor de uitvoering van het sociaal programma statushouders is de reserve Sociaal Domein de eerste dekking voor overschrijdingen, mits deze toereikend is. Hierbij wordt aangetekend dat eventuele onttrekkingen aan deze reserve sociaal domein worden gecompenseerd in het geval er aanvullende middelen beschikbaar komen ten behoeve van het sociaal programma uit een volgende bestuursovereenkomst waarover kabinet en VNG onderhandelingen voeren respectievelijk externe subsidies van bijvoorbeeld het Europees sociaal fonds (ESF).
- **Jeugdhulp**
De kosten die voortvloeien uit het beroep op jeugdhulp dat door de nieuwe Haarlemmers zal worden gedaan, worden vooralsnog ten laste gebracht van de geraamde budgetten voor jeugdhulp. Door middel van de reguliere P&C cyclus wordt gemonitord of deze budgetten toereikend blijven. Uitzondering hierop betreft de kosten voor de jeugdgezondheidszorg (jgz) en de basisinfrastructuur. Deze lasten kwamen ook vóór de decentralisatie van de jeugdhulp ten laste van de gemeentelijke exploitatie. De geraamde kosten van jaarlijks € 125.000 voor de jgz en basisinfrastructuur worden ten laste gebracht van de post onvoorzien in de begroting.
- **Tijdelijk extra formatie**
Voor de uitvoering van het programma is tijdelijk extra formatie nodig, 1,5 fte schaal 9 voor SZW/IDV statushouders en 1 fte schaal 11 afdeling SZ/WWGZ voor coördinatie en uitvoering van het programma.

Het programma heeft een breed draagvlak.

Bij het opstellen van het programma zijn de meest betrokken organisaties en maatschappelijk partners binnen onderwijs, zorg, welzijn en gezondheid gevraagd naar hun ideeën en mogelijkheden voor integratie van statushouders en is deze input verwerkt. Naast de inzet die zij nu al doen voor deze doelgroep kunnen zij met nieuwe (vormen van) inzet een goede bijdrage leveren aan de integratie-uitdaging voor statushouders en gemeente.

Moties afgedaan

Met dit Sociaal Programma Statushouders is uitvoering gegeven aan een tweetal moties die door de gemeenteraad op 11 november 2015 zijn aangenomen: de motie Mensenrechten-ambassadeurs en de motie Werk is de beste inburgering.

5. Risico's en kanttekeningen

De statushouder moet zelf integreren.

Het is een wettelijke verplichting voor de statushouders om in te burgeren. Aan de wettelijke verplichting wordt voldaan met het succesvol afleggen van het inburgeringsexamen. Dit is echter een minimaal niveau van inburgering. Het programma stimuleert dat de statushouder breder en dieper kan inburgeren, maar het zal niet alle statushouders lukken (snel) zodanig in te burgeren dat hij zelfredzaam is en goed kan participeren in de Haarlemse samenleving. Achterstanden en een groter beroep op ondersteuning en zorg zal voor deel van de groep statushouders voor langere tijd een realiteit zijn.

De extra inzet is t/m 2019 gedekt.

De extra financiële middelen voor dit programma zijn gedekt t/m 2019. Voor de periode daarna is nog geen dekking opgenomen in de meerjarenbegroting. Het is nog ongewis welke aantallen statushouders dan gehuisvest zullen worden in Haarlem.

Overschrijdingen ramingen sociaal domein mogelijk.

In het sociaal programma zijn de extra lasten voor maatwerkvoorzieningen op het terrein van jeugdhulp, WMO en BUIG die voortvloeien uit de huisvesting van statushouders niet apart geraamd. Er wordt vooralsnog van uitgegaan dat deze lasten binnen de bestaande ramingen opgevangen kunnen worden. Niettemin is er sprake van een risico dat de geraamde budgetten niet toereikend blijken. Eventuele overschrijdingen zullen leiden tot voorstellen tot onttrekking uit de reserve sociaal domein, mits deze daarvoor (nog) toereikend is en de overschrijdingen passen binnen de afspraken over de reserve Sociaal Domein en de looptijd daarvan (nadelen BUIG vallen bijvoorbeeld niet onder de werking van de reserve).

Structurele uitgaven kunnen niet gedekt worden uit een reserve, in geval van een structureel nadeel zijn andere maatregelen nodig om binnen het financiële kader te komen en te blijven.

6. Uitvoering

De inzet uit het programma wordt vormgegeven door tijdelijke inhuur van (ambtelijke) capaciteit, de inkoop van taal- en oriëntatieprogramma's, het beschikbaar stellen van budget voor zorg en het maken van (subsidie)afspraken met maatschappelijke partners over hun inzet. In het tweede kwartaal van 2016 wordt dit gerealiseerd.

7. Bijlagen

- Sociaal Programma Statushouders

Het college van burgemeester en wethouders,

de secretaris

de burgemeester